

Fundamentals of Physics II

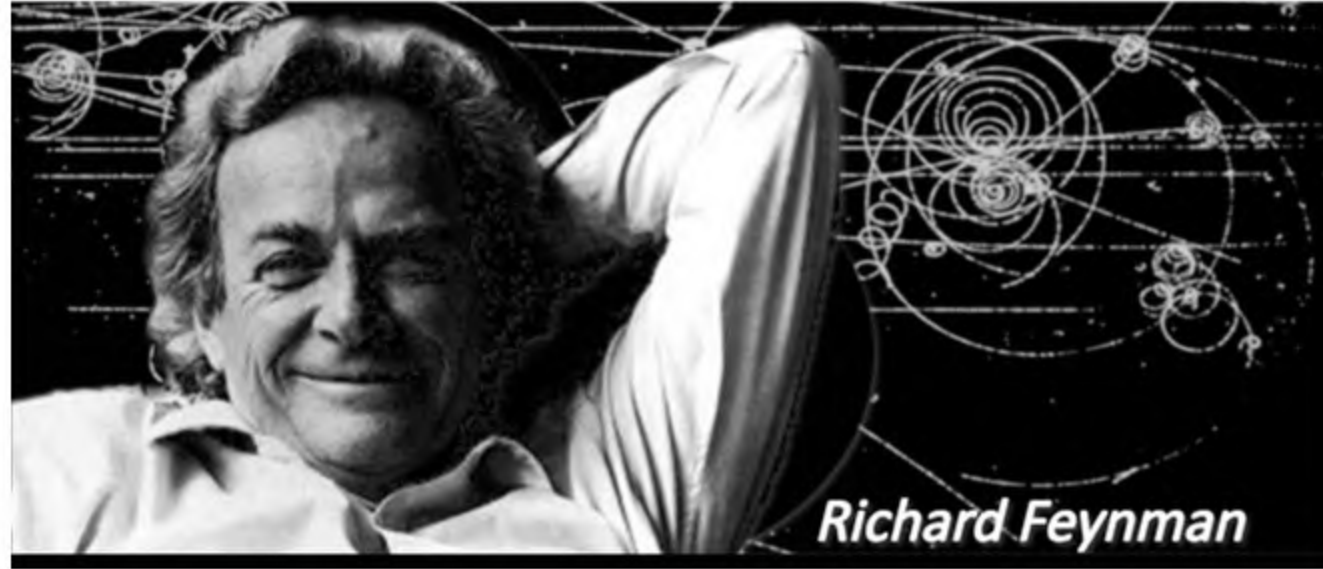
Faculty of Physics-Kharazmi University

Dr. Faramarz Kanjouri

Spring 2023

دانشگاه خوارزمی

اگر همواره مانند گذشته بیندیشید، همیشه همان چیزهایی را
به دست می آورید که تا کنون کسب کرده اید

فاینمن

درس هیجدهم

پتانسیل الکتریکی - بخش ۳

Electric Potential-part3

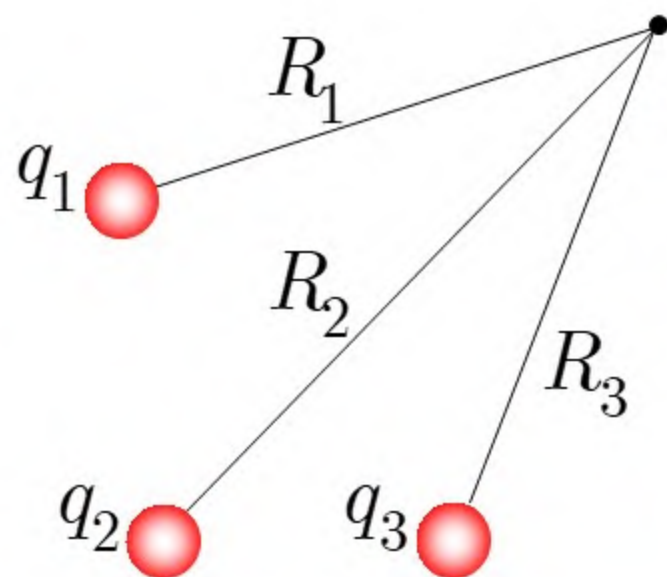

پتانسیل الکتریکی ناشی از یک بار نقطه‌ای نسبت به بی نهایت:

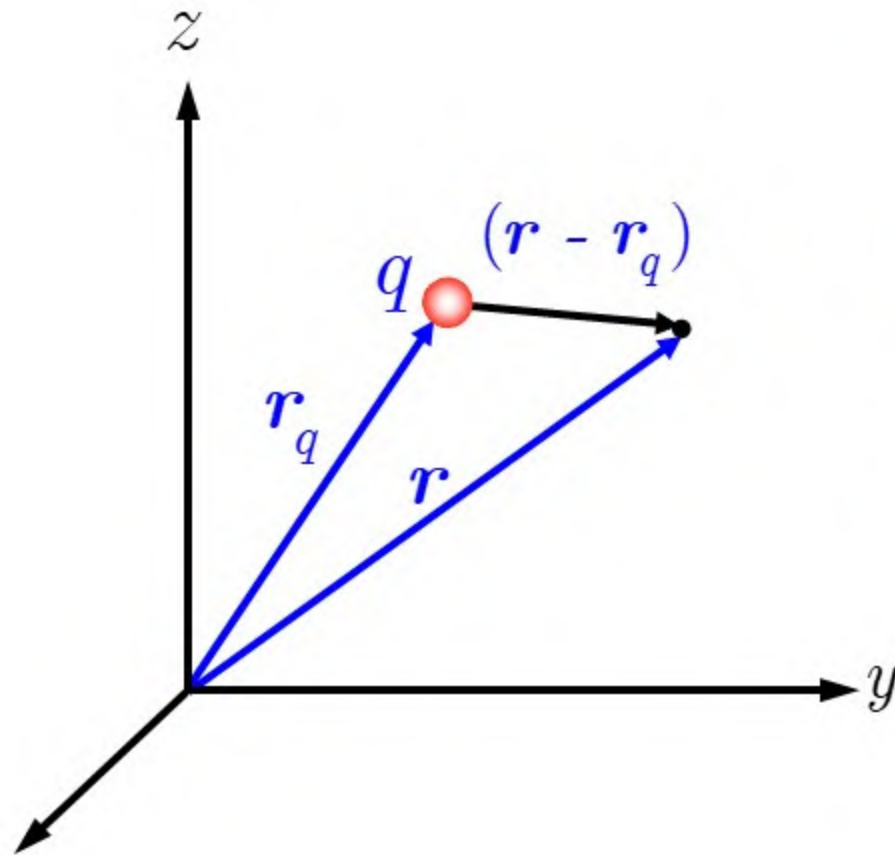
$$V = \frac{q}{4\pi\epsilon_0 r}$$

پتانسیل الکتریکی ناشی از چند بار نقطه‌ای نسبت به بی نهایت:

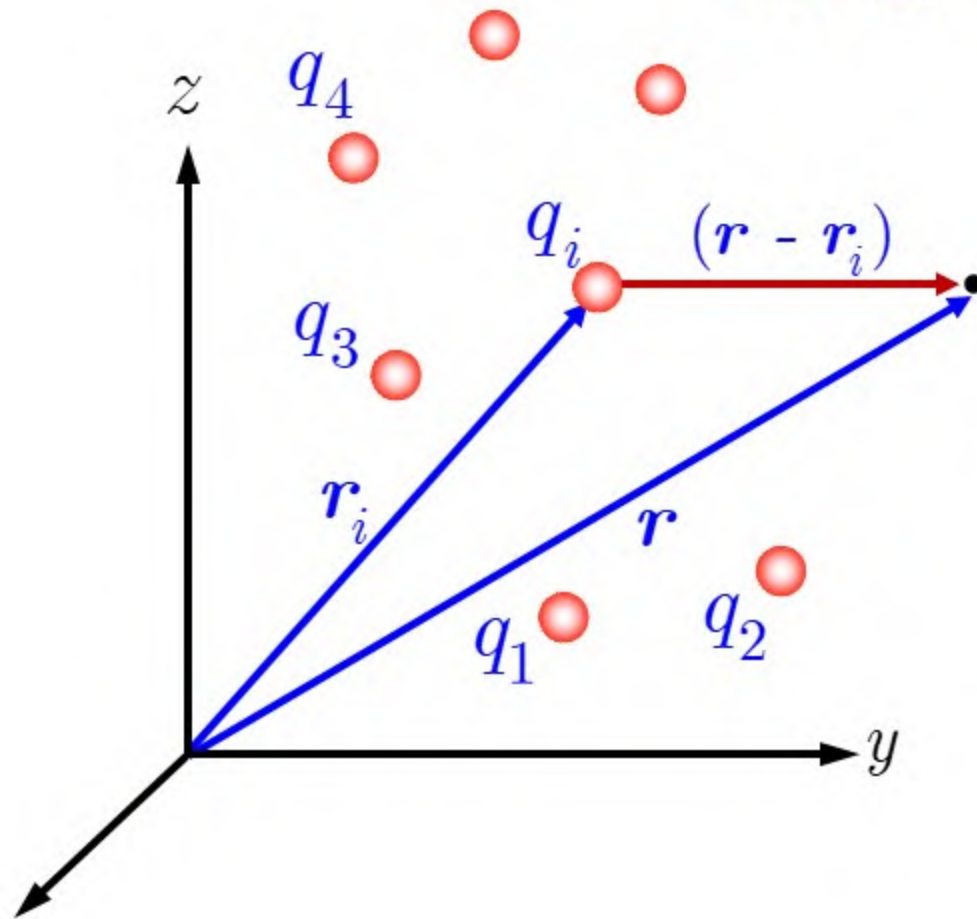
$$V = \sum_{i=1}^N V_i = \frac{q_1}{4\pi\epsilon_0 R_1} + \frac{q_2}{4\pi\epsilon_0 R_2} + \dots + \frac{q_N}{4\pi\epsilon_0 R_N}$$

پتانسیل الکتریکی ناشی از بار نقطه‌ای نسبت به بی نهایت:

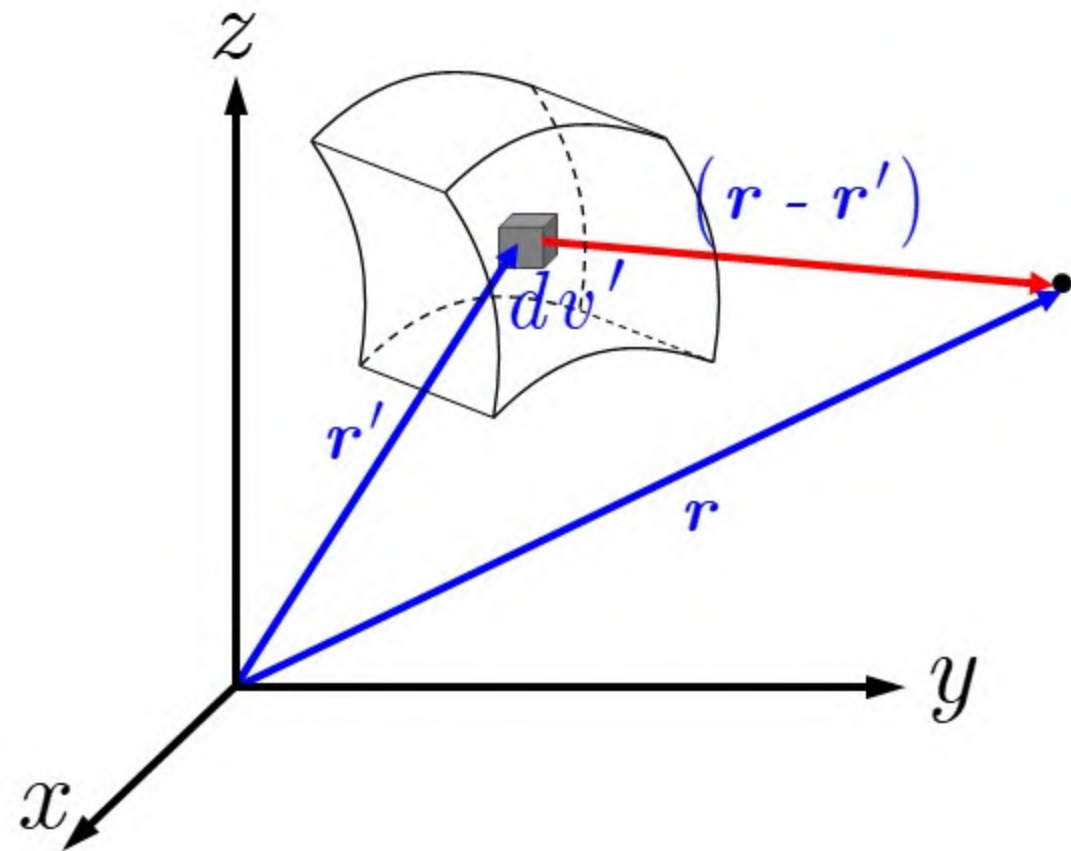
$$V(\mathbf{r}) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \frac{1}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}_q|}$$

پتانسیل الکتریکی ناشی از چند بار نقطه‌ای نسبت به بی نهایت:

$$V(\mathbf{r}) = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \sum_{i=1}^N \frac{q_i}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}_i|}$$

$$dV = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{dq}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|}$$

$$V(\mathbf{r}) = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int \frac{dq}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|}$$

$$= \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int \frac{\rho(\mathbf{r}')}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|} dv'$$

$$dV = -\mathbf{E} \cdot d\mathbf{l}$$

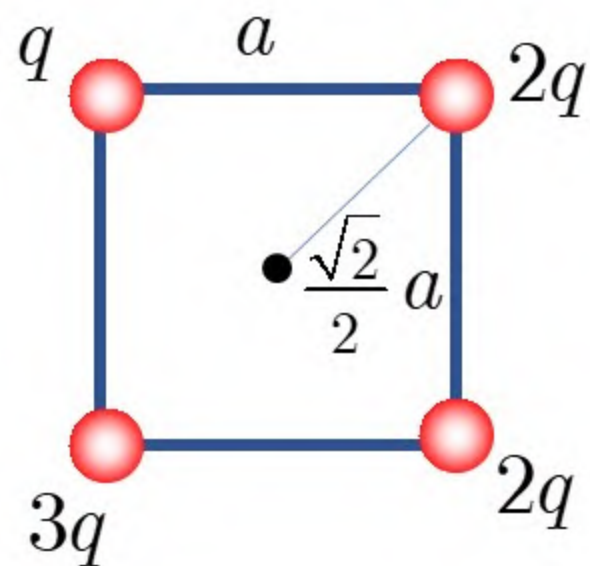
اختلاف پتانسیل بین دو نقطه با بردار جابجایی $d\mathbf{l}$

$$dV = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{dq}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|}$$

پتانسیل الکتریکی در نقطه‌ی $\mathbf{r}$
ناشی از بار dq نسبت به بی‌نهایت

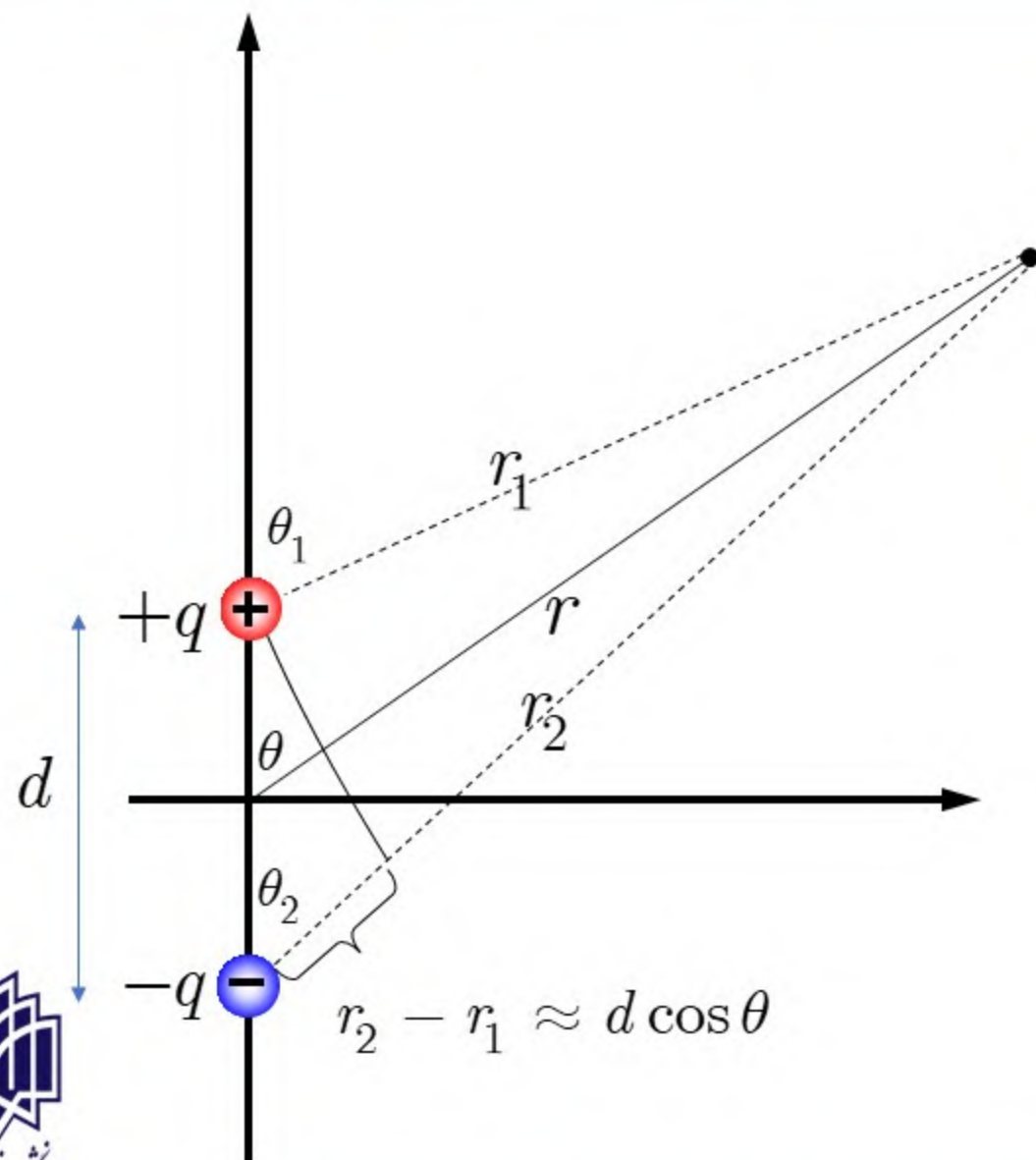
چهار بار الکتریکی مطابق شکل زیر در گوشه‌های مربعی به ضلع a قرار دارند. پتانسیل الکتریکی را در مرکز مربع پیدا کنید.

$$V = \sum_{i=1}^4 V_i$$

$$V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \left[\frac{q}{\frac{\sqrt{2}}{2}a} + \frac{2q}{\frac{\sqrt{2}}{2}a} + \frac{2q}{\frac{\sqrt{2}}{2}a} + \frac{3q}{\frac{\sqrt{2}}{2}a} \right]$$

$$V = \frac{q}{2\pi\epsilon_0\sqrt{2}a} [1 + 2 + 2 + 3]$$

$$V = \frac{4q}{\pi\epsilon_0\sqrt{2}a} = \frac{2\sqrt{2}q}{\pi\epsilon_0 a}$$

$$V = \sum_i V_i = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{1}{r_1} - \frac{1}{r_2} \right)$$

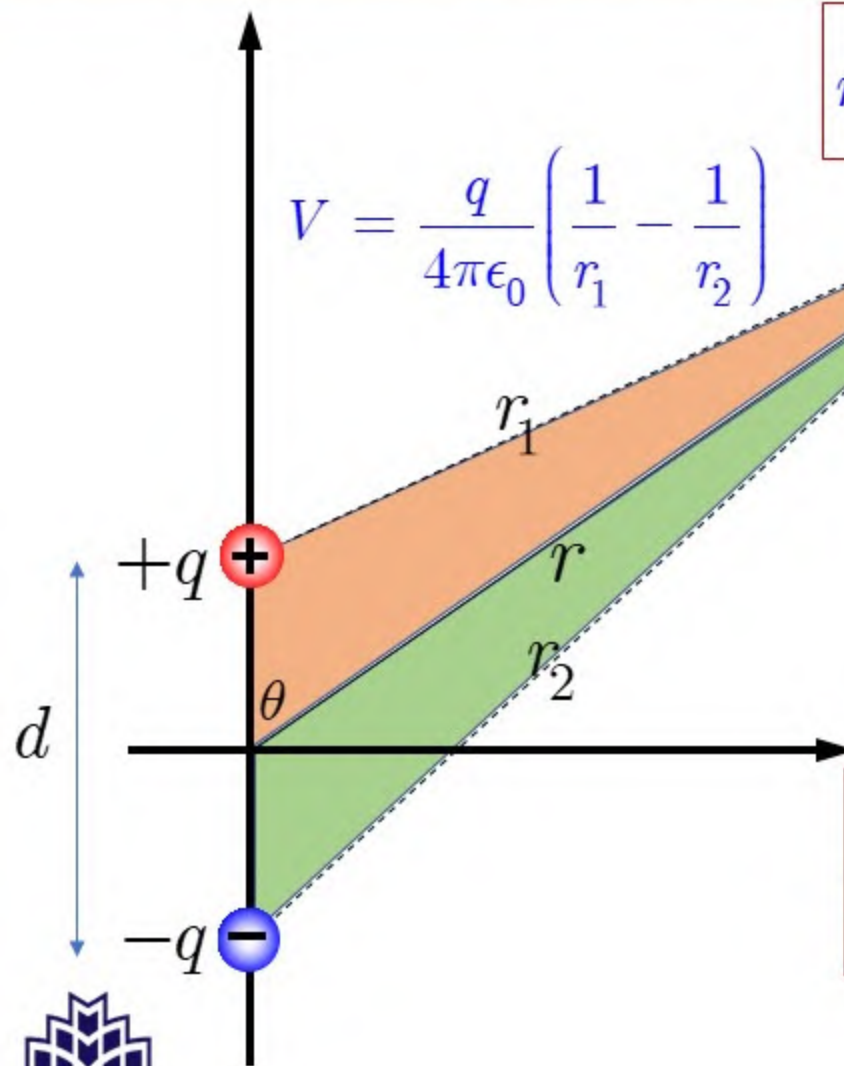
$$V = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{r_2 - r_1}{r_2 r_1} \right) \approx \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{d \cos \theta}{r^2} \right)$$

پتانسیل الکتریکی دو قطبی نقطه‌ای:

$$V = \frac{p \cos \theta}{4\pi\epsilon_0 r^2}$$

$$r_1^2 = r^2 - 2\left(\frac{d}{2}\right)r \cos \theta + \left(\frac{d}{2}\right)^2$$

$$r_2^2 = r^2 + 2\left(\frac{d}{2}\right)r \cos \theta + \left(\frac{d}{2}\right)^2$$

$$\frac{1}{r_1} = \frac{1}{\sqrt{r^2 - rd \cos \theta + \left(\frac{d}{2}\right)^2}}$$

$$= \frac{1}{r} \left[1 - \left(\frac{d}{r}\right) \cos \theta + \left(\frac{d}{2r}\right)^2 \right]^{-\frac{1}{2}}$$

$$\frac{1}{r_2} = \frac{1}{\sqrt{r^2 + rd \cos \theta + \left(\frac{d}{2}\right)^2}}$$

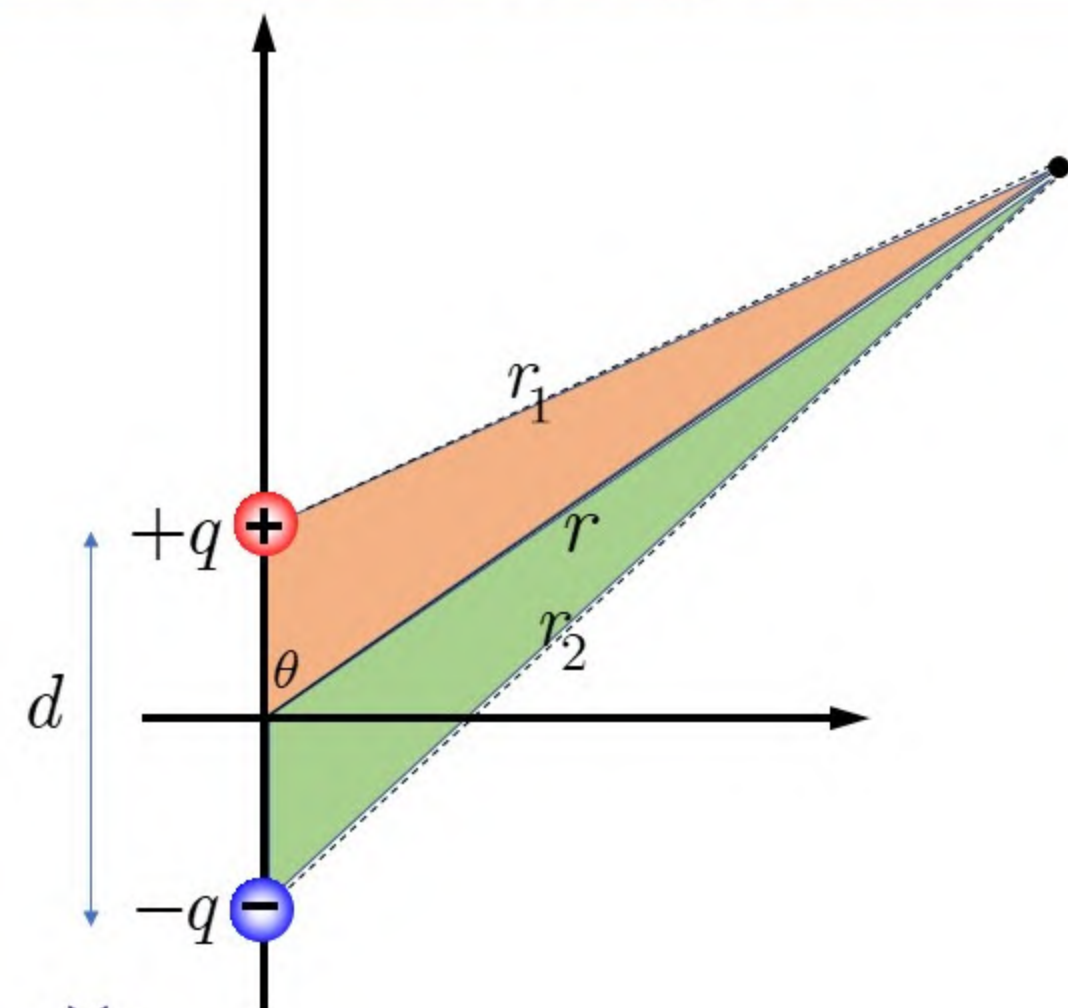
$$= \frac{1}{r} \left[1 + \left(\frac{d}{r}\right) \cos \theta + \left(\frac{d}{2r}\right)^2 \right]^{-\frac{1}{2}}$$

$$\frac{1}{r_1} = \frac{1}{r} \left[1 + \left(-\frac{1}{2}\right) \left(-\frac{d}{r} \cos \theta + \frac{d^2}{4r^2}\right) + \frac{3}{8} \left(-\frac{d}{r} \cos \theta + \frac{d^2}{4r^2}\right)^2 + \dots \right]$$

$$\frac{1}{r_2} = \frac{1}{r} \left[1 + \left(-\frac{1}{2}\right) \left(\frac{d}{r} \cos \theta + \frac{d^2}{4r^2}\right) + \frac{3}{8} \left(\frac{d}{r} \cos \theta + \frac{d^2}{4r^2}\right)^2 + \dots \right]$$

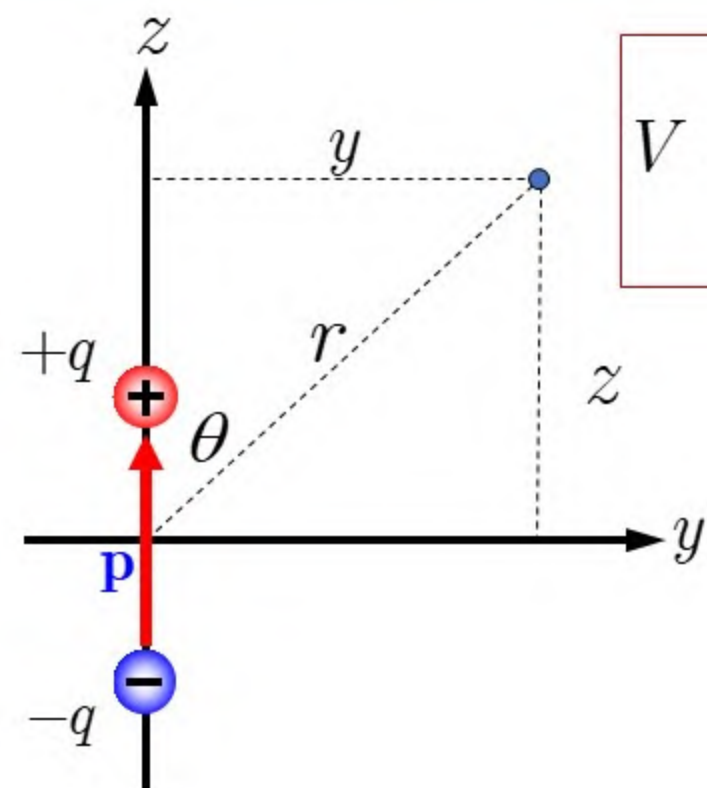
$$\frac{r}{r_1} = 1 + \frac{d}{2r} \cos \theta + \frac{d^2}{4r^2} \frac{3 \cos^2 \theta - 1}{2} + \dots$$

$$\frac{r}{r_2} = 1 - \frac{d}{2r} \cos \theta + \frac{d^2}{4r^2} \frac{3 \cos^2 \theta - 1}{2} + \dots$$

$$V = \frac{q}{4\pi\epsilon_0 r} \left(\frac{r}{r_1} - \frac{r}{r_2} \right)$$

$$\frac{d}{r} \ll 1 \rightarrow V = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{d \cos \theta}{r^2} \right)$$

$$V = \frac{p \cos \theta}{4\pi\epsilon_0 r^2}$$

$$r = \sqrt{y^2 + z^2}$$

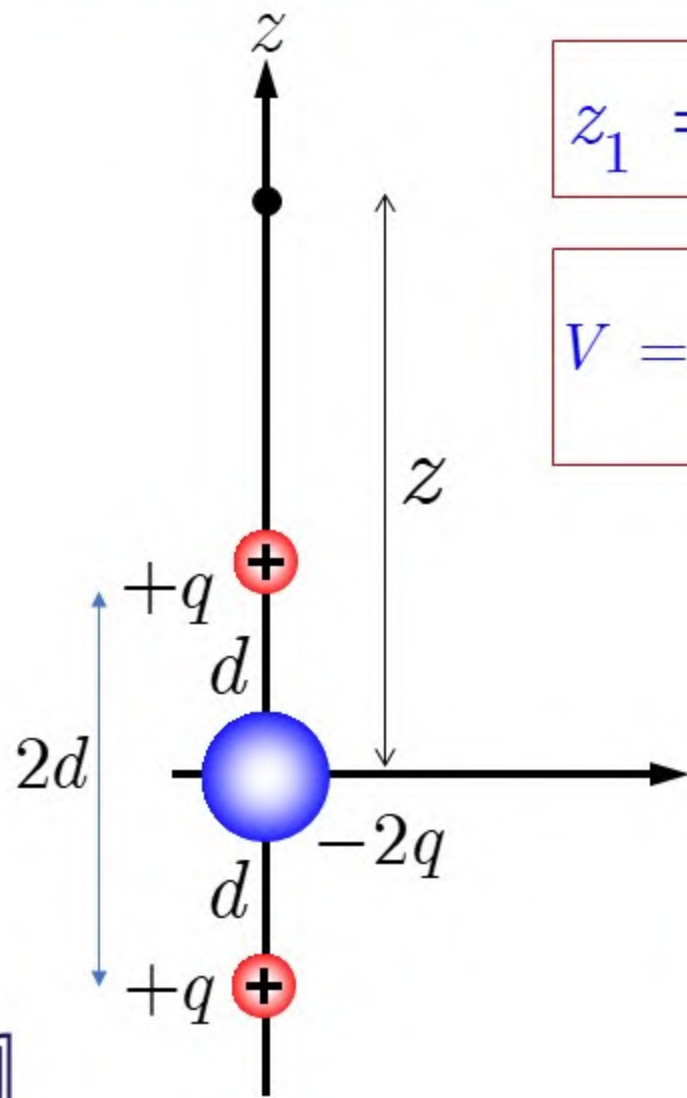
$$\cos \theta = \frac{z}{\sqrt{y^2 + z^2}}$$

$$V = \frac{p}{4\pi\epsilon_0} \frac{z}{(y^2 + z^2)^{3/2}}$$

$$E_y = -\frac{\partial V}{\partial y} = \frac{p}{4\pi\epsilon_0} \frac{3yz}{(y^2 + z^2)^{5/2}}$$

$$E_z = -\frac{\partial V}{\partial z} = -\frac{p}{4\pi\epsilon_0} \frac{y^2 - 2z^2}{(y^2 + z^2)^{5/2}}$$

$$z_1 = z - d, \quad z_2 = z + d$$

$$V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{q}{z-d} + \frac{-2q}{z} + \frac{q}{d+z} \right)$$

$$V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0 z} \left(\frac{2qd^2}{z^2 - d^2} \right)$$

$$\text{if } d \ll z \Rightarrow V = \frac{2qd^2}{4\pi\epsilon_0 z^3}$$

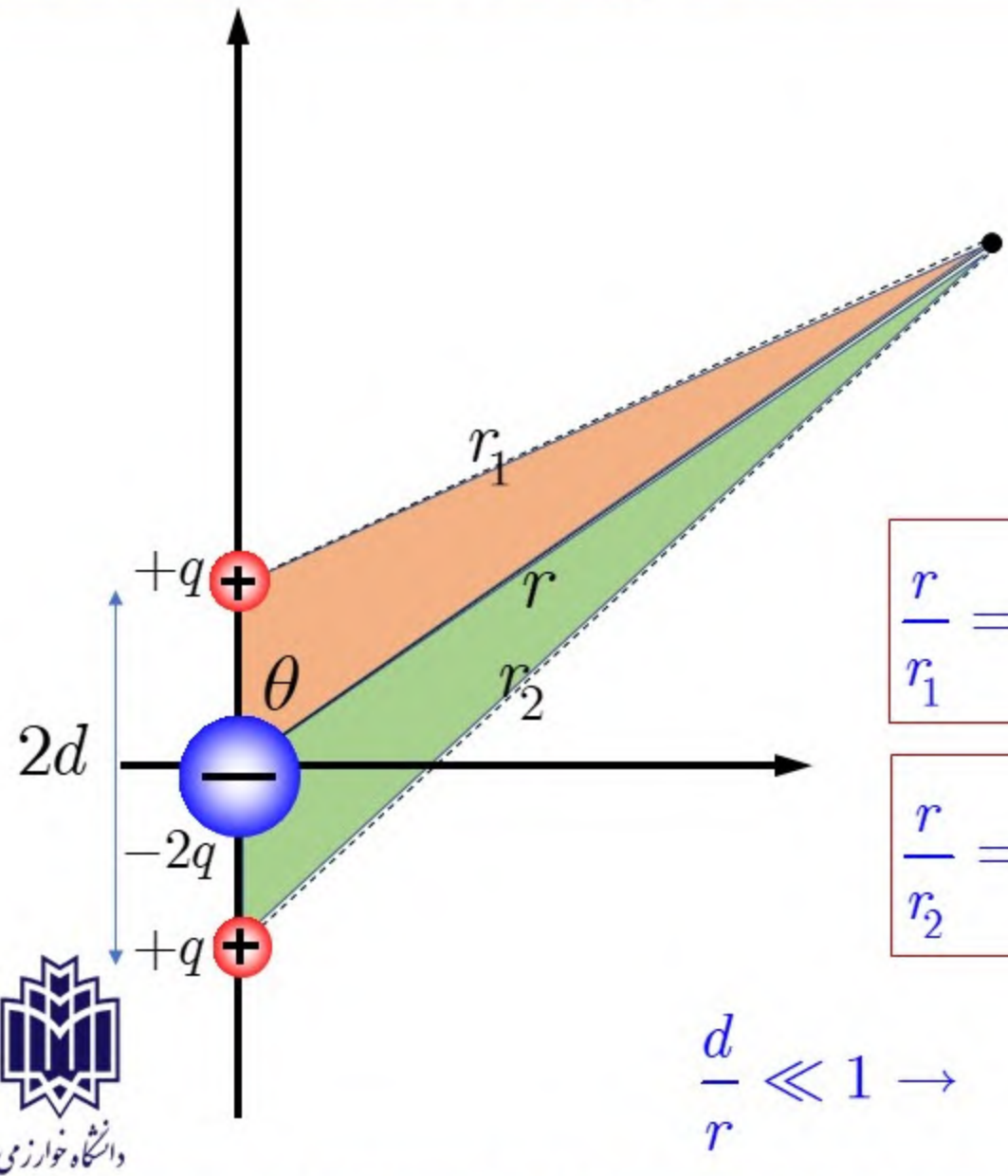
$$V = \frac{Q}{4\pi\epsilon_0 z^3}$$

$$Q = 2qd^2$$

گشتاور چهار قطبی

$$V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{q}{r_1} + \frac{-2q}{r} + \frac{q}{r_2} \right)$$

$$V = \frac{q}{4\pi\epsilon_0 r} \left(\frac{r}{r_1} - 2 + \frac{r}{r_2} \right)$$

$$\frac{r}{r_1} = 1 + \frac{d}{r} \cos \theta + \frac{d^2}{r^2} \frac{3 \cos^2 \theta - 1}{2} + \dots$$

$$\frac{r}{r_2} = 1 - \frac{d}{r} \cos \theta + \frac{d^2}{r^2} \frac{3 \cos^2 \theta - 1}{2} + \dots$$

$$\frac{d}{r} \ll 1 \rightarrow V = \frac{2qd^2}{4\pi\epsilon_0 r^3} \frac{3 \cos^2 \theta - 1}{2}$$

شاد و مهربان باشید
